

# trở lại bidong

Trần Đông

Tôi giờ từng trang một quyển album khá dày bìa sờn góc vì đã quá lâu. Các hình đã được chụp từ năm 1982, 1983 tại trại Pulau Bidong. Đã 20 năm rồi chứ đâu phải mới hôm qua. Hơn phân nửa số hình gọi là màu nhưng là màu của buổi giao thời từ kỹ thuật trắng đen, những hình của năm 1982. Số còn lại có màu khá rõ, không nghi ngờ gì, đó là những hình của năm 1983.

Hồi đó, chiếc tàu sắt TV148 ở bãi biển khu A, trên đường đi từ kho Tiếp liệu đến nhà thờ Công giáo, chưa thấy những dấu hiệu bị lún xuống cát. Nguyên thân của nó nằm nghiêng lộ lộ trên bãi cát trắng, bên cạnh mấy cây dừa và một ngôi nhà, không biết của cơ quan nào. Vài tấm hình chụp toàn cảnh từ đồi nghĩa trang Khu F nhìn về long-houses và đồi Tôn giáo, một tấm nữa chụp toàn cảnh từ bãi biển của nghĩa trang Khu E nhìn về hướng nhà thờ.

Tưởng cũng nên nhắc lại rằng trại Bidong được chính thức dựng lên từ tháng 8 - 1978, mới đầu chỉ là những lều trại bằng vải và cây lá đơn sơ. Số người đến xây dựng là số thuyền nhân ở đất liền trong xứ Mã-lai, số cư dân đầu tiên là những thuyền nhân ở các đảo nhỏ tại Mã-lai được chuyển đến. Chỉ bốn năm sau ngày thành lập, bao nhiêu là cơ ngơi đã được hình thành để phục vụ đời sống về phương diện vật chất lẫn tinh thần, một nhu cầu không thể thiếu được của cuộc sống. Năm 82 đã có trường sinh ngữ Khu C, Khu D, Khu F, trường Tiểu học, gia đình Cô nhi Âu cơ, Thiện chí,



Khối Giáo dục, Bệnh viện Sick Bay, Khu Xây dựng, một số cửa hàng, chùa Từ bi với tám biển "Vô ưu hàm tiếu", nhà thờ Công giáo, nhà thờ Tin lành, Khối Thông tin, Khối An ninh, Khối Thư tín, ...

Bên cạnh những hình ảnh trên người ta còn tìm thấy cảnh một số thanh niên xúm xít nhau đẩy các hòn đá lớn để dựng lên tượng Ông già Bidong. Tượng Ông già Bidong và cô con gái chỉ mới được gắn lên trên bệ xi măng, phía dưới còn nguyên những đũa cây để đỡ lấy hình pho tượng, lõi cốt sắt còn trơ ra một đầu dài chưa được tháo cắt và cũng chưa có tám biển tạ ơn nào ở chung quanh.

Cảm động nhất trong tập Album là hình ảnh sinh hoạt của cộng đồng người Việt mình trong thời điểm đó. Thuở đầu tiên trước thời gian chính thức dựng trại. Bên cạnh những long-houses xây dựng ở các đợt sau trông khá tươi tắn như các long-houses khu F, người ta thấy rõ những ngôi nhà tôle được che bằng những mảnh vải bố rách tả tơi vì mưa gió ở rải rác các trên bãi biển khu A, khu C, trên triền đồi khu B, khu D. Vài căn nhà nóc tôle được phủ lên bằng những tấm poncho kết lại với nhau. Rất nhiều những hình ảnh ngôi nhà chòi kiểu ấy. Còn có cả những căn chòi cao cẳng như kiểu nhà người Thượng, những căn chòi không lợp bằng tôle mà chỉ được che bằng lá dừa. Tôi tìm thấy một căn nhà

